

ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษที่เน้นกระบวนการ : หลักการ ปัญหาและการแก้ไข Process – based Writing Strategy : Concept, Problems, and Solutions

ธนัทรัฐ นาคทั้ง¹, อีระวรรณ บุญไชยโรจน์², ภาณุพงศ์ ศีลสังวรณ²
Tanonrat Naktang¹, Theerawat Boonchairoje², Panupong Seensangworn²

บทคัดย่อ

ภาษาอังกฤษจัดว่าเป็นภาษากลาง (Lingua Franca) ที่ผู้คนทั่วโลกใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการค้า รวมถึงการถ่ายทอดและส่งต่อองค์ความรู้ใหม่ ๆ ผ่านเอกสารทางวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่ไปทั่วโลก ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเป็นทักษะแบบ Productive Skill ที่แตกต่างจากทักษะการพูด ทักษะการเขียนนั้นมุ่งเน้นการถ่ายทอดความคิดและความถูกต้องในการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเจตนาของของผู้เขียน จึงถือว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุดและเป็นทักษะที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนภาษาอังกฤษบ่อยครั้งด้วยเหตุผลหลายประการมีผลต่อทัศนคติในเชิงลบต่อภาษาอังกฤษระยะยาว

บทความวิชาการเรื่องทักษะการเขียนภาษาอังกฤษที่เน้นกระบวนการ: หลักการ ปัญหาและการแก้ไขเขียนขึ้นเพื่อ 1) รวบรวมแนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนที่เน้นกระบวนการ 2) ระบุปัญหาด้านการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย และ 3) เสนอแนะแนวทางด้านวิธีการแก้ไขปัญหาการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการ (Process-based Writing Strategy) เพื่อให้ผู้อ่านได้รับมุมมองและแนวทางในการนำไปพัฒนางานเขียนภาษาอังกฤษของตนเองในฐานะผู้เรียนหรือผู้ใช้ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษในการทำงาน และพัฒนาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สอนภาษาอังกฤษต่อไป

คำสำคัญ: การเขียนภาษาอังกฤษ การเขียนภาษาอังกฤษที่เน้นกระบวนการ กลยุทธ์การเขียนภาษาอังกฤษ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ, คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

¹ Assist. Prof., English for Business Communication Program, Faculty of Science and Arts, Burapha University Chanthaburi Campus

² อาจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ, คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

² Lecturer, English for Business Communication Program, Faculty of Science and Arts, Burapha University Chanthaburi Campus

Abstract

English is an internationally recognized language that has served as a lingua franca for communication, economic activities, trade, and the dissemination of knowledge through academic writing worldwide. While English writing is a productive skill, it differs from speaking in that it necessitates accurate grammar to expound writers' ideas and enhance readers' comprehension effectively. Therefore, writing is recognized as the most difficult skill and the complexity of writing often results in English language learners developing a persistently negative attitude towards this skill.

This article entitled “Process – based Writing Strategy: Concept, Problems, and Solutions” was written to: 1) to collect conceptual principles of process-based writing strategies; 2) to examine English writing problems of Thai learners, and; 3) to propose solutions for Thai English language learners using Process-based writing strategies. This article will provide readers with perspective and guidelines for enhancing their English writing skills as learners or users of the language in professional settings. Additionally, it aims to provide English language teachers with practical insights to further develop their students' English writing abilities.

Keywords: English Writing, Process-based English Writing, English Writing Strategies

บทนำ

ภาษาอังกฤษนับได้ว่าเป็นภาษากลางของโลก (Lingua Franca) ภาษาหนึ่งที่ผู้คนทั่วโลกใช้ติดต่อสื่อสาร ส่งผ่านความคิดความเข้าใจทางวัฒนธรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งยังเป็นภาษาเพื่อการค้า การทำงาน หรือแม้กระทั่งการรวมกลุ่มระหว่างประเทศ สถานะของภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นฐานะภาษาแม่ (Mother Tongue) ภาษาที่สอง (Second Language) ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) หรือภาษาโลก (Global Language) ล้วนทวีความสำคัญทั้งในแง่ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศต่าง ๆ อีกทั้งความสามารถทางภาษาอังกฤษของพลเมืองชาตินั้น ๆ เป็นตัวบ่งชี้หนึ่งของโอกาส การทำงานและระดับการพัฒนาของประเทศ

ทักษะทางภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันในกลุ่มของผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะ การเขียน สำหรับทักษะการเขียนนั้นกล่าวได้ว่าเป็นทักษะทางภาษาอังกฤษที่ยากที่สุดและมักพบปัญหาบ่อย ที่สุดทั้งในกลุ่มผู้ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะต่าง ๆ (Sommers, 2006, อ้างถึงใน เอษณ ยามาลี, 2563) อย่างไรก็ตาม ทักษะการเขียนไม่ว่าจะภาษาใดจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนและความคุ้นเคยกับลักษณะของภาษานั้น ๆ ทั้งการใช้คำศัพท์ในบริบทต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ความเข้าใจทางด้านไวยากรณ์ การเรียบเรียงใจความเพื่อให้ผู้อ่านอ่านได้อย่างเข้าใจเจตนาของผู้เขียน ภาษาอังกฤษก็เช่นกันที่จำเป็นต้องใช้

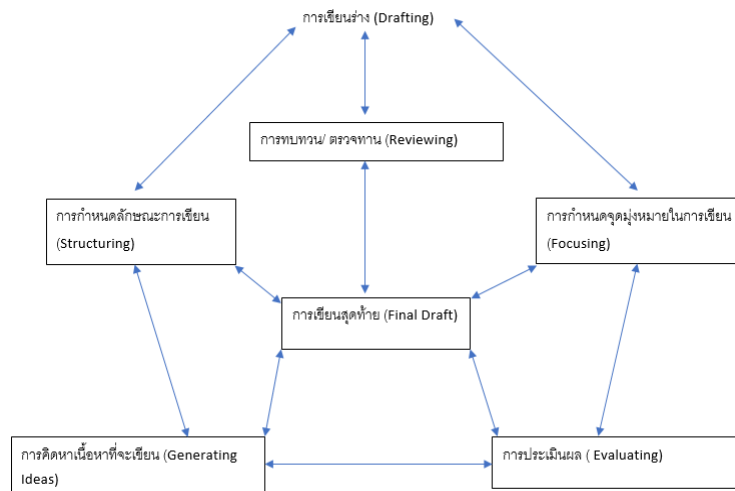
ความถี่และประสบการณ์ในการฝึกฝนพัฒนาเพื่อให้งานเขียนออกมามีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่เมื่อจะต้องเขียนภาษาอังกฤษอาจจะต้องคำนึงถึงแง่มุมทางความแตกต่างของภาษาอังกฤษกับภาษาแม่ของตนเองให้ชัดเจนก่อนเพื่อป้องกันการแทรกแซงของอิทธิพลภาษาแม่ในการเขียนภาษาอังกฤษ เช่น การทำความเข้าใจลักษณะที่เหมือนแตกต่างกันของทั้งภาษาอังกฤษและภาษาแม่วัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในคำศัพท์และบริบทที่เขียน เป็นต้น

กลยุทธ์ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษที่เน้นกระบวนการ (Process – based Writing Strategy) ถือเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถทางการเขียนและการคิดของผู้เรียนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพและช่วยลดข้อบกพร่องทางการเขียนภาษาอังกฤษให้ได้มากที่สุด ผู้เรียนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องใส่ใจและสร้างกำลังใจภายในตนเองเพื่อที่จะเพิ่มทักษะและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษให้สูงขึ้นความสามารถที่สูงขึ้นดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ก้าวหน้า เช่น การสอบ TOEFL หรือ IELTS ที่จะต้องใช้ทักษะการเขียนเป็นเกณฑ์การประเมินความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ ผู้เขียนบทความนี้มุ่งรวบรวมและนำเสนอข้อมูลด้านการเขียนภาษาอังกฤษที่เน้นกระบวนการ (Process – based Writing Strategy) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อผู้ที่สนใจหรือผู้สอนภาษาอังกฤษจะสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์กับการเรียนการสอนหรือใช้อ้างอิงทางวิชาการต่อไป โดยผู้เขียนแบ่งประเด็นข้อมูลดังต่อไปนี้ 1) รวบรวมแนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนที่เน้นกระบวนการ 2) ปัญหาด้านการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย และ 3) เสนอแนะแนวทางด้านวิธีการแก้ไขปัญหาการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการ (Process-based Writing Strategy)

การเขียนที่เน้นกระบวนการ (Process – based Writing)

การเขียนที่เน้นกระบวนการเป็นแนวทางการสอนหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของนักจิตวิทยาแนวทฤษฎีเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) และแนวทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive Approach) ที่มีการนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์กับการสอนการเขียน (Wallace, 1996, อ้างถึงใน ดวงตา ลักษณะประสิทธิ์ และกรองแก้ว กรรณสูตร, 2548) ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการเขียน (Reinforcement) ได้แก่ การเตรียมตัวก่อนเขียน (Pre-writing) การลงมือเขียน (Writing) การแก้ไขงานเขียนใหม่ (Revising) ผู้สอนใช้สัญลักษณ์บ่งชี้ข้อผิดพลาดในการเขียน (Writing Correction Symbols) โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าถ้าผู้เรียนได้รับการฝึกไปตามลำดับขั้นเป็นระยะเวลาหนึ่งจะทำให้ทักษะการเขียนดีขึ้น ซึ่งต่อมากลายเป็นเป็นทฤษฎีที่มีชื่อว่า Stage-Model Theory ซึ่งเชื่อว่าการเขียนควรเกิดขึ้นหลังการพูดและเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ (Trachsel and Parry, 1992, อ้างถึงใน ดวงตา ลักษณะประสิทธิ์ และกรองแก้ว กรรณสูตร, 2548) นักทฤษฎีการรู้คิดเสนอว่ากระบวนการเขียนไม่ได้เป็นกระบวนการที่เป็นเส้นตรง มีความซับซ้อนวุ่นวายไปมาและแตกสาขาย่อย ๆ ได้อีกเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายและต้องมีการทำซ้ำ ๆ (Flower & Hayes, 1981) นักทฤษฎีกลุ่มนี้มีความเชื่อที่ว่าคนแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้หรือคิดอ่านได้ไม่เท่ากัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มจะช่วยใหสมาชิกในกลุ่มเรียนรู้ได้ดีขึ้น การได้เห็นตัวอย่างการคิดและการเขียนที่ดีของผู้อื่น การร่วมกันให้

คำแนะนำดีชมอย่างสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้เห็นคุณค่าของการคิดอย่างเป็นระบบและคุณค่าการประเมินตัดสินโดยกลุ่ม โดยรูปที่ 1 ด้านล่าง เป็นแผนภูมิการเขียนที่เน้นกระบวนการโดย White and Arndt (1991 อ้างถึงใน ดวงตา ลักษณะประสิทธิ์ และกรองแก้ว กรรณสูตร, 2548) ที่สะท้อนว่าการเขียนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นย้อนกลับไปได้ ไม่เป็นเส้นตรงตามลำดับก่อน-หลังทิศทางเดียว

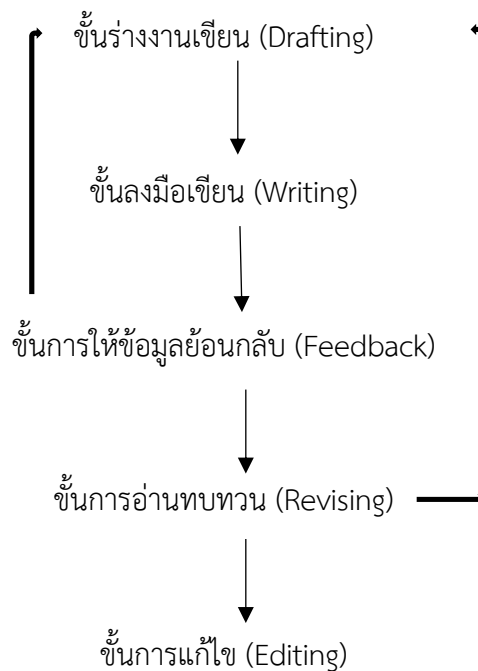

รูปที่ 1 : แผนภูมิกระบวนการเขียนของ White and Arndt

อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษประกอบไปด้วยทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยทักษะการเขียนถือเป็นทักษะแบบ Productive Skill ที่ยากที่สุดเนื่องจากการใช้ระบบภาษาอังกฤษที่เน้นความถูกต้องมากที่สุดทั้งเรื่องของคำศัพท์ ระบบไวยากรณ์ หรือแม้กระทั่งการสร้างประโยคที่มีความสั้นยาว มีความยากง่าย และสลับซับซ้อนต่อเนื่องกันเป็นอนุเฉท (Paragraph) เพื่อเล่าเรื่องราวของผู้เขียนให้ผู้อ่านงานเขียนได้เข้าใจ รวมไปถึงการจัดลำดับความคิดอย่างมีเหตุผลและเชื่อมโยงเนื้อเรื่องให้กระชับ (ประยงค์ กลั่นฤทธิ์, 2556) ต้องผ่านกระบวนการคิดหลายขั้นตอน การเรียบเรียงข้อมูล การสรรคำ และการถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรที่สื่อสารตรงความต้องการ (รัตนา มหากุล, 2540) ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเมื่อจะต้องเผชิญกับทักษะการเขียนภาษาอังกฤษล้วนมีความวิตกกังวลว่าจะเขียนไม่ได้ หรือเขียนได้ไม่ดี ซึ่งความกังวลเหล่านี้ส่วนใหญ่ล้วนมาจากการขาดความรู้พื้นฐานด้านคำศัพท์ โครงสร้างประโยค หลักไวยากรณ์ ความมั่นใจในการเขียนงาน หรือแม้กระทั่งระบบการสอนเขียนในชั้นเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการสอนการเขียนไม่หลากหลายรวมถึงการใช้สื่อการสอนไม่ทันสมัย (อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562) อาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านทักษะการเขียนแทบทุกด้าน (อาภาภรณ์ จินดาประเสริฐ, 2545)

การเขียนที่เน้นกระบวนการ หรือ Process – based Writing ถือได้ว่าเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อลดปัญหาดังกล่าว ซึ่งแตกต่างจากการเขียนที่เน้นผลงาน หรือ Product – oriented

Approach ที่ไม่มุ่งเน้นคุณภาพของความคิดแต่กลับมุ่งเน้นไปที่ความถูกต้องและหลักภาษา และคาดหวังว่าผู้เรียนจะตระหนักถึงกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์อย่างมาก ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดข้อผิดพลาดในงานเขียนในเชิงโครงสร้างภาษา ทั้งที่ประโยคที่ผิดพลาดนั้นอาจจะพอสื่อความหมายได้บ้าง แต่ด้วยการเขียนที่เน้นผลงานนี้ทำให้ชิ้นงานของผู้เรียนประหนึ่งเป็นชิ้นงานชิ้นสุดท้าย (Final Draft) ที่จะต้องได้รับการประเมินคะแนนทำให้ผู้เรียนเคร่งเครียดต่อการทำให้งานเขียนของตนถูกต้องตามไวยากรณ์มากที่สุดจนละเลยการมุ่งเนื้อหาอย่างแท้จริงไป (เอษณ ยามาลี, 2563) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนภาษาอังกฤษหลายท่านกล่าวถึงการเขียนที่เน้นกระบวนการ (Process – based Writing) ไว้ใกล้เคียงกันว่าการเขียนที่เน้นกระบวนการนั้นเป็นกิจกรรมกระตุ้นการระดมสมองในทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นร่างงานเขียน (Drafting) ขั้นลงมือเขียน (Writing) ขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ขั้นการอ่านทบทวน (Revising) และขั้นการแก้ไข (Editing) เป็นวงจรหมุนวนที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น (Sokolic, 2003, p.96 อ้างถึงใน อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562) ดังรูปที่ 2

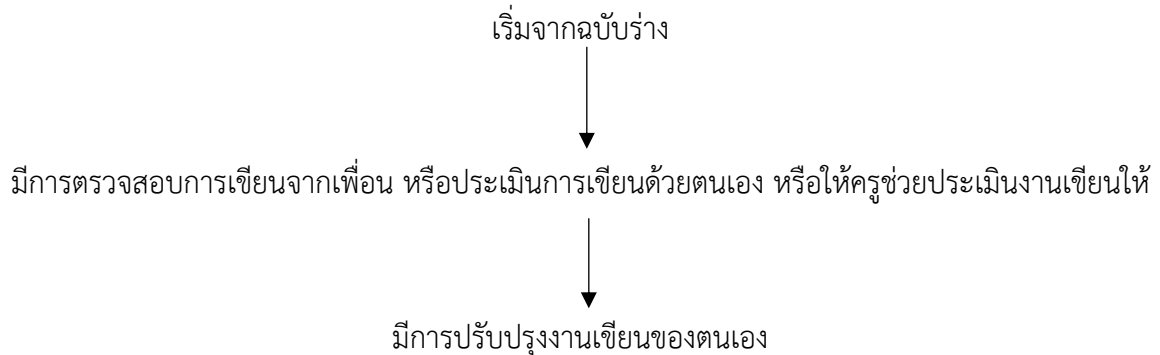

รูปที่ 2 แผนภูมิกระบวนการเขียนของ Sokolic

ซึ่งชื่อเรียกของขั้นตอนการเขียนที่ต่างกัันนั้นตามความเห็นของผู้เขียนมองว่าบางครั้งเป็นข้อสรุปจากทฤษฎีดั้งเดิมและบางครั้งก็เป็นการเรียกแยกย่อยออกมาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในภายหลัง และอาจมีการเสนอเพิ่มเติมบางขั้นตอนเช่น ขั้นการอ่านพิสูจน์ (Proofreading) และขั้นนำเสนองานเขียน (Publishing) (Rylant, 1993, น.8-9 อ้างถึงใน อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562)

นอกจากนี้การที่ผู้เขียนต้องถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและข้อมูลไปยังผู้อ่าน จึงต้องอาศัยกระบวนการเขียนอย่างมีระบบ เริ่มจากฉบับร่าง มีการตรวจสอบการเขียนจากเพื่อน หรือประเมินการเขียน

ด้วยตนเอง หรือให้ครูช่วยประเมินงานเขียนให้ และมีการปรับปรุงงานเขียนของตนเองในขั้นต่อไป (Cohen, 1990 อ้างถึงใน อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562) ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 แผนภูมิกระบวนการเขียนของ Cohen

ตามความเห็นของผู้เขียนนั้นเห็นด้วยกับแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นแต่หากจะช่วยให้เกิดความชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในอนาคต ผู้เขียนเห็นว่าการรวมขั้นตอนการอ่านพิสูจน์ (Proofreading) เข้ากับ ขั้นตอนการอ่านทบทวน (Revising) และเพิ่มขั้นนำเสนองานเขียน (Publishing) เข้าไปจากเดิมรวมเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นร่างงานเขียน (Drafting) 2) ขั้นลงมือเขียน (Writing) 3) ขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) 4) ขั้นการอ่านทบทวนและการอ่านพิสูจน์ (Revising and Proofreading) 5) ขั้นการแก้ไข (Editing) ผู้เขียนได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีของ Sokolic (2003, p.96, อ้างถึงใน อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562) และทฤษฎีของ Cohen, (1990 อ้างถึงใน อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562) และ 6) ขั้นนำเสนองานเขียน (Publishing) ผู้เขียนได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีของ Rylant (1993, pp.8-9 อ้างถึงใน อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562) ด้วยเหตุผลที่ว่าเพื่อให้งานเขียนมีความถูกต้องแม่นยำทั้งในเชิงความคิดและกลไกการเขียนรวมไปถึงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือผู้เขียนมีโอกาสเผยแพร่ผลงานเขียนของตนเองเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและเปิดรับข้อเสนอแนะในการพัฒนางานเขียนของตนให้มีคุณภาพสูงขึ้น และหากเกิดกิจกรรมการเขียนจนครบวงจรตามขั้นตอนก็จะเป็นการพิสูจน์ว่ากระบวนการเขียนนั้นไม่ได้มีรูปแบบที่ตายตัวสามารถสลับไหลมีความกลับไปกลับมาจาก 1 ไป 2 หรือ 2 ไป 4 แล้วกลับมา 3 ก็ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะได้เข้าใจแนวคิดของทฤษฎีดังกล่าวได้อย่างชัดเจน และสามารถนำความเข้าใจนั้นมาพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นที่เพิ่งเริ่มฝึกการเขียนใหม่ ๆ ให้เกิดความเข้าใจและสามารถวางแผนการเขียนของตนเองได้อย่างชัดเจนแม่นยำ อย่างไรก็ตามในบางกรณีพิเศษ เช่น การสอบวัดมาตรฐานภาษาอังกฤษ (IELTS) มีการกำหนดขั้นตอนการฝึกการเขียนที่ต่างออกไปจาก 6 ขั้นตอนข้างต้นให้สั้นลงด้วยเวลาการเขียนที่จำกัดเพื่อจุดประสงค์ในการสอบโดยเฉพาะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การเขียน (Writing) และการทบทวนแก้ไข (Revising) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการฝึกผู้เรียนให้เข้าใจระบบความคิดของโจทย์ และการจัดระบบระเบียบความคิดของตนเองในการเขียนเพื่อบรรยายโจทย์ที่บางครั้งถูกกำหนดด้วยแผนภูมิ แผนภาพ หรือตาราง ประกอบกับเกณฑ์การให้

คะแนน (Marking Criteria) มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การเขียนตามที่โจทย์กำหนด (Task Response) การเรียบเรียงและความเชื่อมโยง (Cohesion and Coherence) การใช้คำศัพท์ที่หลากหลาย (Lexical Resource) และ ความแม่นยำระดับความถูกต้องทางไวยากรณ์ (Grammatical Range and Accuracy) (Lin Loughheed, 2006) ซึ่งเมื่อผู้เรียนฝึกการเขียนแบบ 6 ขั้นตอนตามที่ผู้เขียนกล่าวไว้ข้างต้นจนชำนาญแล้ว ไม่ว่าผู้เรียนจะต้องเจอสถานการณ์การเขียนแบบใด กฎเกณฑ์อย่างไร ผู้เรียนก็จะสามารถผลิตงานเขียนของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดได้โดยอัตโนมัติ ดังนั้น ไม่ว่าการเขียนในรูปแบบใดก็ตาม สิ่งที่คุณครูพึงตระหนักและให้ความสำคัญอยู่เสมอไปพร้อม ๆ กัน คือการจัดวางระบบความคิดของเรื่องที่จะเขียน และการฝึกฝนความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องทั้งคำศัพท์และระบบไวยากรณ์อันจะส่งผลต่อคุณภาพของงานเขียนของตนเอง ประกอบกับการใช้กระบวนการตามวิธีการเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นส่วนเสริมและผลักดันให้งานเขียนมีคุณภาพประสบความสำเร็จ

การเขียนแบบเน้นกระบวนการช่วยให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการเขียนของตนเองผ่านขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นตอนข้างต้น การเลือกหัวข้อที่จะเขียนรวมถึงรายละเอียดการเขียน การจัดวางแนวคิด การวางโครงเรื่อง และจุดมุ่งหมายของผู้เขียนสู่ผู้อ่าน ซึ่งเป็นไปตามหลักของ Rylant (1993) ตามการรายงานของการวิจัยของ อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา (2562) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังฝึกด้วยกิจกรรมการเขียนที่เน้นกระบวนการสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนใช้กิจกรรมการเขียนที่เน้นกระบวนการ เนื่องด้วยกิจกรรมการเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นกิจกรรมที่อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการที่จะช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอนส่งผลให้บรรยากาศการฝึกทักษะมีความผ่อนคลายเป็นกันเองไม่กดดัน และยังได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดกับบุคคลรอบข้างเพื่อสำรวจตนเองและพัฒนาคุณภาพการเขียนภาษาอังกฤษของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ Shaw (1994) และ Frederick (1987) ที่ว่าการเขียนแบบเน้นกระบวนการด้วยกิจกรรมการจับคู่การปรับแก้งานเขียนเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงผู้อ่าน ส่งเสริมให้คุณภาพงานเขียนของผู้เรียนดีขึ้นได้ (อัญชลีพร คำมงคล และภัทรลดา วงษ์โยธา, 2562) นอกจากนี้องค์ประกอบบางอย่างเช่น การเลือกเรื่องที่จะเขียน (Choice) การใช้เวลาในการเขียน (Time) และการปรึกษาหารือกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน (Conference) มีส่วนสำคัญที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะเขียนและประสบพบเจอกับการเขียนในฐานะกระบวนการของการค้นพบ การสำรวจ การใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้เรื่องราว การประเมินผลการเขียนและการสื่อสารกับผู้อื่นผ่านงานเขียน ตามที่ Dhanarattigannon (2010) กล่าวไว้ว่า การเริ่มต้นเขียนคือการเลือกเรื่อง (Choice) ที่จะเขียนการที่ผู้เรียนไม่มีตัวเลือกในการเขียนจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกว่าได้ตัวเองไม่ได้เป็นเจ้าของเรื่องราวที่จะเขียนนั้น การเลือกเรื่องราวเพื่อเขียนงานของผู้เรียนโดยอิสระจะช่วยให้ผู้เรียนเขียนเรื่องราวได้ดีกว่าการได้รับหัวข้อการเขียนจากครูหรือเพื่อน หรือการเขียนแบบฉาบฉวยทันที เนื่องจากผู้เรียนสามารถใช้ความคิด การเชื่อมโยง การเรียนรู้และการหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานเขียนของตนเองเพื่อสนับสนุนความคิดของตน ในขณะที่เวลา (time) ก็เป็นเรื่องสำคัญในการผลิตงานเขียนเช่นกัน กล่าวคือผู้เรียนต้องมีเวลาเขียนฉบับร่างและแก้ไขงานของตนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพอใจ ร่างงานเขียนฉบับแรกถือเป็น

จุดเริ่มต้นของความคิดและการค้นพบต่าง ๆ และการเขียนมีขั้นตอนหลายขั้นตอนทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเวลาคิดและพัฒนาความคิดในงานเขียนของตน และสุดท้ายเป็นเรื่องของการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (Conference) ถือเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนรู้และการเขียนภาษาอังกฤษทางอ้อม การปรึกษาหารือร่วมกันนี้เป็นขั้นตอนการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาแนวคิดในงานเขียนของตนสู่ขั้นตอนการทบทวนเรื่องราวของตนผ่านการพูดคุยและการประเมินผลงานเขียน ซึ่งวิธีการนี้ท้ายที่สุดจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเขียนงานได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

ตามความคิดเห็นของผู้เขียนเห็นว่าแม้ว่าหลักการหรือข้อค้นพบในการพัฒนาทักษะการเขียนจะรุดหน้าไปไกลแค่ไหนก็ตาม ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเช่น วงคำศัพท์ ความเข้าใจในระบบไวยากรณ์ที่หลากหลายที่ใช้ในการเขียน และการจัดระบบความคิดของตนเองต่อเรื่องที่เขียนยังถือว่ามีความสำคัญไม่แพ้กัน ผู้เรียนจะรู้ถึงคุณภาพงานเขียนของตนได้ก็ต้องได้รับผลสะท้อนกลับจากผู้อ่าน หรือแม้หากอยากทราบว่าคุณเขียนได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาอังกฤษหรือไม่ก็ต้องได้รับการตรวจสอบและประเมินจากผู้สอนเกี่ยวกับผลงานเขียน (Writing Product) เช่นกัน อย่างไรก็ตามการพัฒนาทั้งองค์ความรู้และระเบียบขั้นตอนในการเรียนรู้ทักษะทางภาษาอังกฤษแบบเฉพาะทางเช่นนี้จำเป็นต้องเกิดขึ้นคู่ขนานกันไปเนื่องจากไม่มีขั้นตอนใดจะสามารถนำพาให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายการเป็นผู้เขียนอิสระ หรือ Independent Writer ได้จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนทักษะทางภาษาอันเกิดจากตัวผู้เรียนเองและทักษะการเรียนรู้จากกิจกรรมการเขียนในชั้นเรียนตามขั้นตอนดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เรียนอาจจะต้องเผชิญกับสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในการเขียนให้ถี่ขึ้นบ่อยขึ้นเพื่อเรียนรู้วิธีการเขียน แนวคิดที่ใช้เขียนจากผู้อื่น และนำมาปรับใช้กับงานเขียนของตน การจะเขียนได้ดีมีคุณภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากการอ่าน ยิ่งอ่านงานเขียนของผู้อื่นมากเท่าไรผู้เรียนเองก็จะเห็นความคิด การเรียบเรียงเรื่องราว อารมณ์ จินตนาการ ท่วงทำนอง การใช้ทักษะภาษาในการเขียนของงานเขียนอื่นที่ผู้เรียนกำลังอ่านอยู่ ซึ่งแน่นอนว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการพัฒนาระบบขั้นตอนการเขียนอันจะส่งผลต่อคุณภาพงานเขียนของตนเองอย่างแน่นอน

ปัญหาด้านการเขียนของผู้เรียนภาษาอังกฤษ (English writing problems of the learners)

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่ยากที่สุดในบรรดาทักษะด้านการสื่อสารด้วยทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้ความคิด การวางโครงเรื่อง การเรียบเรียง การถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนออกมาให้ผู้อ่านได้รับรู้อย่างมีคุณภาพ สามารถสื่อสารความคิดดังกล่าวไปยังผู้อ่านได้อย่างชัดเจน การเขียนเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนและใช้เวลาในการฟุ้งฟักพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการอ่านงานเขียนของผู้อื่นซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนเห็นแนวทางการก่อร่างความคิด การเรียบเรียง และการถ่ายทอดความคิดเจตนาของตนไปยังผู้อ่าน อย่างไรก็ตามเมื่อผู้เรียนภาษาอังกฤษเริ่มต้นเขียนข้อความภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดความคิดไม่ว่าสิ่งนี้จะเกิดขึ้นเองตามความต้องการส่วนตัวหรือเกิดขึ้นจากกิจกรรมในชั้นเรียนมักเกิดปัญหาขึ้นอย่างเลื่องไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเขียน

ภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน-นักศึกษา และปัญหาการเขียนของผู้เรียนที่ผู้เขียนมักประสบพบเจอสามารถสรุปได้เป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1) ปัญหาด้านจิตใจ (ความวิตกกังวลในการเขียน) ผู้เขียนกังวลเรื่องรูปแบบการเขียนมากกว่าเนื้อหาที่จะเขียน เนื่องจากเกิดความรู้สึกว่ามีผู้อ่านงานเขียนกำลังรออ่านงานของตนอยู่ ภาวะดังกล่าวส่งผลให้ผู้เขียนไม่เกิดพัฒนาการด้านการเขียน เนื่องจากอยู่ภายใต้ความกดดันและรู้สึกไม่อิสระที่จะเขียน (Rorchanch, 1986 อ้างถึงใน ดวงตา ลักษณะประสิทธิ์ และกรองแก้ว กรรณสูตร, 2548) รวมไปถึงงานที่ผู้เขียนได้รับมอบหมายส่วนใหญ่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องที่มุ่งเน้นเชิงไวยากรณ์การใช้คำศัพท์ ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาที่จำกัดเกิดความวิตกกังวลที่จะต้องเขียนงานนั้น ๆ (สินีนานู มีศรี, 2559)

2) ปัญหาด้านภาษา เมื่อผู้เรียนต้องเข้ารับการประเมินการเขียน ผู้เรียนจะต้องทราบและมีข้อมูลเพื่อเขียนให้เป็นไปตามเกณฑ์การให้คะแนน เช่น คำศัพท์ที่ใช้ (Lexicon) ไวยากรณ์ที่เขียน (Grammar) และเนื้อหาที่ถ่ายทอดจากความคิด (Content) ทั้งนี้ยังรวมไปถึง สลีลาการใช้ภาษา (Style) และกลไกทางภาษา (Mechanics) ซึ่งหากผู้เรียนขาดทักษะดังกล่าวก็จะทำให้การประเมินงานเขียนอยู่ในระดับต่ำ เป็นปัญหาระยะยาวที่จะต้องได้รับการแก้ไข (สุภาพร พันเหลา, 2560) และในขณะที่เขียนผู้เขียนต้องเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องชัดเจนโดยไม่มีการโต้ตอบใด ๆ ซึ่งแตกต่างจากทักษะฟัง-พูด (สินีนานู มีศรี และภัทรธีรา เทียนเพิ่มพูน, 2559) ผู้เขียนบางรายละเลยประเด็นเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การใช้เครื่องหมายวรรคตอน (Punctuation) การไม่ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ (Capitalization) เมื่อขึ้นต้นประโยคและคำนามเฉพาะ การไม่ใส่จุดเมื่อจบประโยค (Full Stop) การไม่ผันกริยาให้สอดคล้องกับประธาน (Subject and Verb Agreement) การใช้นามเอกพจน์-พหูพจน์ เมื่อใช้คำนามร่วมกับคำบอกปริมาณ (Quantifier) ทั้งยังรวมไปถึงสร้างประโยคที่ไม่เป็นประโยค (ประโยคที่ขาดประธาน – กริยา)

3) ปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนขาดทักษะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษส่งผลให้คลังคำศัพท์ที่ใช้เขียนมีจำนวนน้อย ไม่แม่นยำโครงสร้างไวยากรณ์ในการเขียน การสะกดคำไม่ถูกต้อง การวางตำแหน่งของคำในประโยคไม่ถูกต้อง การแบ่งประโยคไม่เป็น การจบประโยคไม่ได้ การคิดเป็นภาษาไทยแล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษ การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การใช้คำไม่ตรงกับความหมายที่จะสื่อไม่รู้วิธีเริ่มต้นที่จะเขียน ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นการเขียนประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกต้องอย่างไร ไม่รู้วิธีการจัดวางความคิดเป็นข้อความที่เป็นเหตุเป็นผล มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะเขียนให้ตรงกับประเด็นหรือหัวข้อที่กำหนดซึ่งท้ายที่สุดจะส่งผลถึงทัศนคติต่อภาษาอังกฤษในระยะยาว (วิพารุณี ช่อนเจริญ, 2555 อ้างถึงใน สุภาพร พันเหลา, 2560) ทำให้ผู้เขียนมองว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ยาก ไม่อยากเรียน หรือเรียนพอให้ผ่านๆไป ไม่ได้มุ่งประโยชน์ที่จะได้จากภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง

จากปัญหาทั้ง 3 ด้านข้างต้นผู้เขียนเห็นสอดคล้องที่ว่า การพบว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษมีปัญหา ด้านใดบ้างในการเขียนนั้นนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหา และการหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยนำหลักทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีทางภาษามาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวในส่วนของผู้เรียนภาษาอังกฤษเองและส่วนของครูที่ทำหน้าที่แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขงานเขียน อย่างไรก็ตามมีบางประเด็นที่น่าสนใจที่อาจจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์

การใช้ภาษาอังกฤษในการเขียน ได้แก่ การเสริมทักษะด้านการแปลเพื่อให้ผู้เขียนเข้าใจความเหมือน ความแตกต่างทั้งด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ และโครงสร้างประโยค ระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเวลา เดียวกัน ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักในเรื่องอิทธิพลของกฎเกณฑ์ภาษาแม่ให้ผู้เรียนเขียนงานอย่าง ระมัดระวังในข้อจำกัดของการใช้กฎเกณฑ์ทางภาษา เช่น บางกรณีโครงสร้างภาษาในภาษาแม่เหมือนกับ โครงสร้างภาษาในภาษาอังกฤษ แต่ในบางกรณีไม่สามารถใช้ตรรกะเดียวกันนี้ได้เสมอไป (ปิยวรรณ รุ่งวรพงศ์, 2557) เนื่องจาก มีความแตกต่างของระบบภาษาอังกฤษและภาษาไทย เช่น ภาษาไทยเป็นภาษาที่ละประธาน ในบางกรณี แต่ภาษาอังกฤษจะละประธานไม่ได้ในประโยคบอกเล่าเพราะจะทำให้ประโยคนั้นไม่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตามการเขียนไม่เพียงแต่จะต้องใช้ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีและแม่นยำเท่านั้น แต่การเขียน ยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคิดและการถ่ายทอดความคิดสู่ผู้อ่านโดยใช้หลักการทางภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง เป็นตัวกำหนดในการถ่ายทอดความคิดผ่านภาษาอังกฤษไปยังผู้อ่านซึ่งถือว่าเป็นผู้รับสาร กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเขียนถือเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่มีผู้ส่งสาร (ผู้เขียน) สาร (งานเขียน) และผู้รับสาร (ผู้อ่าน) ดังนั้น การบูรณาการความคิดและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องในการเขียนจึงมีความจำเป็นในลักษณะคู่ขนาน กันไปไม่สามารถเลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นตัวยุติได้ การสร้างความสมดุลทั้งด้านการคิดและทักษะการใช้ ภาษาจะช่วยให้งานเขียนออกมามีคุณภาพ กล่าวคือผู้รับสาร (ผู้อ่าน) เข้าใจเจตนารมณ์ของผู้เขียนในเนื้อหา ที่เขียนด้วยภาษาอังกฤษที่ถูกต้องนั่นเอง

นอกเหนือจากปัญหาทั้ง 3 ด้าน จากประสบการณ์ของผู้เขียนในการสอนการเขียนและการแปล ให้กับผู้เรียนระดับปริญญาตรี สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ พบว่าแม้ผู้เรียนจะใช้พจนานุกรม ช่วยเขียนและช่วยแปลแต่ผู้เรียนก็ยังไม่สามารถเข้าใจตัวอย่างประโยคที่อยู่ในพจนานุกรมนั้นได้ในกรณีการใช้ คำศัพท์ที่ผู้เรียนหาความหมายอยู่ นอกจากนี้คำไวพจน์ (Synonym) เป็นประเด็นที่ผู้เรียนยังเกิดความสับสน อยู่บ่อยครั้งด้วยเหตุที่ว่าผู้เรียนคิดว่า Synonym คำนั้นสามารถใช้แทน Synonym คำอื่นที่มีความหมาย เหมือนกันได้ทั้งหมดซึ่งในความเป็นจริงไม่เป็นเช่นนั้น นอกจากนี้การใช้ Google Translate ช่วยแปลประโยค จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อช่วยฝึกทักษะการเขียนนั้น ผู้เรียนยังขาดทักษะความรู้ในการใช้เครื่องมือ ช่วยแปล กล่าวคือผู้เรียนมักเชื่อในสิ่งที่ Google Translate แปลออกมา ทั้งที่ในบางกรณีโดยเฉพาะเนื้อหา การเขียนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมยังมีความแปลกประหลาดอยู่ ทำให้การเขียนของผู้เรียนไม่ไหลลื่นมีผลต่อ การสื่อความหมายและการสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจในที่สุด ประกอบกับอิทธิพลภาษาแม่ที่ผ่านการแปลแล้วนำมา เขียนภาษาอังกฤษนั้นเป็นปัญหาอย่างหนักในเชิงระบบการคิด (Cognition) และการรู้ภาษา (Language Acquisition) ผู้เรียนมักถ่ายทอดคำศัพท์และสร้างประโยคโดยใช้ภาษาแม่เป็นแบบ ประโยคที่สร้างส่วนใหญ่ มักเป็นประโยคไร้เส้นแบ่ง (Run-on Sentence) บ้าง ประโยคที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete Sentence) บ้าง และเมื่อผู้เรียนกลับมาอ่านงานของตนอีกครั้งกลับไม่สามารถตอบได้ว่าต้องการจะเขียนอะไร จะถ่ายทอดอะไร ดังนั้นการใช้เครื่องมือช่วยเขียนหรือช่วยแปลในการเรียนรู้หรือฝึกทักษะการเขียนจำเป็นต้องใช้อย่างที่ผู้เรียน จะต้องมีความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานทั้งการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องเป็นอย่างดีและการจัดระบบความคิดที่ ร้อยเรียงเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผล อันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดทักษะการเขียนและประยุกต์ใช้

เครื่องมือช่วยเขียนหรือช่วยแปลในการอำนวยความสะดวกในการเขียนของตน ซึ่งจะทำให้ประหยัดเวลาในการปรับแก้งานเขียนของตนได้มากขึ้น

การแก้ไขปัญหาทักษะการเขียนโดยวิธีเขียนแบบเน้นกระบวนการ

หลักการเขียนที่เน้นกระบวนการ หรือ Process-based Writing Approach เป็นที่นิยมใช้จัดการเรียนการสอนวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ (English Writing) และมีการนำหลักการดังกล่าวไปใช้ในการทดลองเพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักการเขียนที่เน้นกระบวนการกับทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language or EFL learners) ในประเทศต่าง ๆ ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก (Non-English Speaking Countries) เช่น ไทย จีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ซาอุดีอาระเบีย ตุรกี เอธิโอเปีย โอมาน อิหร่าน เป็นต้น และเพื่อแก้ไขปัญหาการเขียนที่ผู้เรียนพบก่อนที่จะลงมือเขียน ในระหว่างที่เขียน และหลังเขียนเสร็จแล้ว รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการเขียนและทัศนคติต่อการเขียนให้ดียิ่งขึ้น โดยแบ่งเป็นสามส่วน ได้แก่ 1) กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาทางด้านจิตใจ และ 2) กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาทางด้านภาษา และ 3) กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผลจากการใช้กลยุทธ์ทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้เรียนนั้นจะส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรงทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทางตรงได้แก่คุณภาพและความสำเร็จของงานเขียน ส่วนทางอ้อมก็คือผู้เรียนคลายความวิตกกังวลในการเขียนลง มีความมั่นใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนภาษาอังกฤษและภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นด้วย

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนภาษาอังกฤษจำนวนมากให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันในเชิงบวกในหลายกลุ่มตัวอย่าง และสามารถแบ่งเป็นกลยุทธ์ที่พบได้บ่อยดังต่อไปนี้

1) กลยุทธ์ก่อนการเขียน (Pre-Writing Strategies) ซึ่งประกอบไปด้วยหลากหลายวิธีเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมด้านข้อมูล การคิด ก่อนการลงมือเขียนจริง ได้แก่ การระดมสมอง (Brainstorming) การรวมตัวของกลุ่มความคิด (Clustering) การเขียนอย่างอิสระ (Freewriting) และ การตั้งคำถาม (Questioning)

2) กลยุทธ์การตรวจสอบตนเอง (Self-Regulated Strategy Development: SRSD) เป็นกรอบแนวคิดที่รวมเอาทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญไว้ด้วยกัน โดยมีกลยุทธ์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ บริบททางสังคม การมีส่วนร่วม และการเป็นนักเขียนอิสระในอนาคตได้ นอกจากนี้ SRSD ยังเป็นชุดของกลยุทธ์สำหรับผู้เรียนและวิธีการในการจัดเตรียมคำแนะนำสำหรับครูและช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ทว่า SRSD ยังไม่ใช่โปรแกรมสำเร็จรูปที่นำไปใช้เหมือนกันทุกบริบทตามแนวความคิดของ Harris & Graham (2012) และ Mason และคณะ (2011) และ Megan (2017) ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลยุทธ์อย่างใดอย่างหนึ่งไปใช้แก้ปัญหการเขียนของตนเอง (Gilbert, 2010) ทำให้คุณภาพงานเขียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญรวมไปถึงจำนวนคำในงานเขียนที่เพิ่มขึ้น วิธีการดังกล่าวมีการนำมาใช้เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในการคิดเค้าโครงและร่างงานเขียน (Drafting) ของตนเองในรูปแบบของการเล่าเรื่อง

3) กลยุทธ์อภิปริชาน (Metacognitive Strategies) เป็นกลยุทธ์การเขียนกลุ่มหนึ่งที่มีองค์ประกอบ สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การตรวจสอบ (Monitoring) และ 3) การประเมิน (Evaluating) ที่ผู้เรียนภาษาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยกำหนดและควบคุมการเรียนรู้ด้วยการตรวจสอบกระบวนการทางความคิดของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Wenden, 1991) ซึ่งต่อมา Zhang & Qin (2018) กล่าวว่า เป็นกลยุทธ์ที่ควบคุมกระบวนการทางความคิดที่มีความลึกซึ้งและลุ่มลึกในการวางแผนและความมุ่งมั่นเขียนของผู้เรียน โดยผลของการใช้กลยุทธ์แบบอภิปริชานช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเขียนและกำหนดทิศทางการเขียนได้อย่างแม่นยำ

4) การสอนโดยใช้กลยุทธ์เป็นฐาน เป็นวิธีการหนึ่งของผู้สอนนำกลยุทธ์การเขียนตามหลักการทฤษฎีมาเป็นตัวตั้งต้นในการสอนเขียน ตั้งแต่การวางแผน (Planning) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback Handling) การขยายเนื้อหา (Text-generating) และการปรับปรุงเนื้อหา (Revising) ซึ่งวิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการเขียน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการเขียน (Planning) การเขียนฉบับร่างและการเขียนฉบับจริง (Drafting and Writing) และการปรับปรุงแก้ไข (Revising) ซึ่งการสอนการเขียนแบบนี้เน้นกระบวนการที่ใช้กลยุทธ์เป็นฐานนี้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เรียนและผู้สอนอย่างชัดเจน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 บทบาทการสอนเขียนที่เน้นกลยุทธ์

บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน
1. ขั้นเตรียมและขั้นนำเสนอเนื้อหา : กระตุ้นความรู้ภูมิหลังให้กับผู้เรียนและอธิบาย ตัวอย่าง	1. เข้าชั้นเรียน และมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
2. ขั้นฝึก : ใช้กลยุทธ์การเขียนในการสอนและให้ข้อมูลป้อนกลับ	2. ประยุกต์กลยุทธ์การเขียนในงานเขียนตามคำแนะนำของผู้สอน
3. ขั้นประเมินผลและขยายเนื้อหาใจความ : ประเมินกลยุทธ์ที่ใช้สอนและสนับสนุนการนำกลยุทธ์การเขียนไปใช้กับงานเขียนอื่น ๆ ต่อไป	3. ประเมินกลยุทธ์การเขียนของตนเอง ใช้กลยุทธ์การเขียนอย่างอิสระ และนำกลยุทธ์การเขียนไปใช้กับงานเขียนอื่น ๆ ต่อไป

5) กลยุทธ์อื่น ๆ ได้แก่ การแก้ไขหลักไวยากรณ์ (Grammatical Editing) การแก้ไขเนื้อหาใจความ (Text Editing) การจดบันทึกย่อก่อนลงมือเขียน (Note-taking) การระดมสมอง (Brainstorming) การใช้พจนานุกรมช่วยระหว่างการเขียนและหลังการเขียน (Dictionary-assisted While Writing and Post Writing) การเตรียมเค้าโครงการเขียน (Drafting) การปรับปรุงแก้ไขงานเขียนโดยเพื่อน (Peer Feedback and Conference) การขอความช่วยเหลือจากศูนย์ฝึกการเขียน (Writing Center Assistance)

ประสิทธิภาพของหลักการเขียนที่เน้นกระบวนการ (Process-based Writing Approach) และกลยุทธ์การเขียน (Writing Strategies) ส่งผลดีต่อคุณภาพงานเขียนและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน หลักการดังกล่าวได้รับการยืนยันประสิทธิภาพและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการอ้างอิงงานวิจัยในหลายประเทศ

ที่ทำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี และนำไปทดลองในบริบทของผู้เรียนแต่ละประเทศ ที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (EFL Learners) ซึ่งไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่

ในมุมมองของผู้เขียนที่มีต่อรูปแบบและวิธีการสอนการเขียนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนคนไทยในปัจจุบัน เห็นว่าผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้และสร้างความตระหนักถึงข้อดีของหลักการเขียนที่เน้นกระบวนการแก่ผู้เรียน และควรนำมาประยุกต์กับการจัดการสอนรายวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ โดยการใช้เทคโนโลยีช่วยในการเขียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีและตั้งคำถามต่อสิ่งที่เทคโนโลยีแก้ไขงานเขียนของตน และในส่วนของผู้สอนนั้นสามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยตรวจงานเขียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระงานในการตรวจงานเขียนของผู้เรียน ตลอดจนควรกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กลยุทธ์การเขียนทั้ง 3 ขั้นตอน (ก่อนลงมือเขียน ระหว่างเขียน และหลังจากเขียนเสร็จ) ไม่เพียงแต่เพื่อบรรลุเป้าหมายของการเขียนแต่ยังเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนสัมผัสและสร้างการรับรู้ว่าผู้เรียนเองสามารถพัฒนาการเขียนของตนเองให้มีคุณภาพได้ด้วยการใช้กลยุทธ์การเขียนมาเป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวก เสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวก แนวทางการเป็นผู้เรียนที่พึ่งพาตนเอง (Autonomous Learners) อันจะส่งผลต่อทัศนคติด้านการเขียนภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อภาษาอังกฤษในภาพรวมระยะยาว

บทสรุป

ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษจัดว่าเป็นทักษะที่ยากที่สุดนอกเหนือจากทักษะทางภาษาอื่นๆ (ฟัง พูด อ่าน) ด้วยทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้ความคิด การเรียบเรียง และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษด้วยหลักการที่ถูกต้อง จึงทำให้ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการจนได้งานเขียนฉบับสุดท้าย (Final Draft) การเขียนที่เน้นกระบวนการ (Process-based Writing) จัดเป็นแนวคิดที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความคิด เรื่องราวในสิ่งที่เขียนผ่าน 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการเขียน ขั้นตอนระหว่างเขียน และขั้นตอนหลังการเขียน ซึ่งแต่ละขั้นต้นนั้นจะมีการนำเอากลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน อย่างไรก็ตามผู้เรียนส่วนใหญ่มักประสบปัญหาการเขียนในหลากหลายประเภท เช่น ทักษะทางภาษา การเรียบเรียงความคิด การไม่รู้ว่าเริ่มต้นการเขียนอย่างไร การใช้กลยุทธ์การเขียนจะช่วยเพิ่มความสามารถทางการเขียนให้แก่ผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือเกิดการพัฒนาคุณภาพการเขียนและสร้างพฤติกรรมเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนอันจะเป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทางความคิดและทักษะการใช้ภาษาผ่านงานเขียนของตนเองจนผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้จากการที่คอยรับความรู้จากผู้สอนอย่างเดียว แต่กลับสามารถแสวงหาความรู้และพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จและเห็นคุณค่าในตนเองไม่มองว่าภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ยากต่อการเรียนรู้ต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สอนนั้นควรเป็นไปในลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนแสดงออกตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Oriented) ซึ่งกลยุทธ์การเขียนหลายด้านมีความสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวอีกทั้งยัง

สอดคล้องกับแนวคิด Active Learning ด้วยเหตุผลที่ว่า การเขียนเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องผลิตงานเขียนออกมา (Productive Skill) ผู้สอนมีความจำเป็นต้องกระตุ้นความคิดให้แก่ผู้เรียนในการเลือกเรื่องราวของตนเอง จากนั้นให้ผู้เรียนดำเนินการตามกลยุทธ์การเขียนที่เน้นกระบวนการ ซึ่งในขั้นตอนนี้บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนจะแตกต่างกัน กล่าวคือผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกในเรื่องหัวข้อเรื่อง เวลา และการให้ข้อเสนอ ส่วนบทบาทของผู้เรียนคือใช้กลยุทธ์การเขียนเพื่อผลิตผลงานเขียนของตนเอง ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับกรอบความคิดหลักที่ผู้สอนใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียน อย่างไรก็ตามในขั้นแรกก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนผู้สอนควรจัดให้มีการทดสอบเพื่อวัดระดับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้สอนเห็นถึงความแตกต่างด้านทักษะการเขียนแต่ละคนและนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงที่สุด

ทั้งนี้ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างยิ่งว่าหากผู้สอนและผู้เรียนดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษร่วมกันในบรรยากาศที่เป็นมิตร ผ่อนคลาย หัวข้อเรื่องน่าสนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน จะช่วยให้ทัศนคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นไปในทางบวกและเป็นโอกาสที่ผู้สอนสามารถเพิ่มระดับการพัฒนาให้แก่ผู้เรียนง่ายขึ้นในโอกาสต่อ ๆ ไป

เอกสารอ้างอิง

- ดวงตา ลักคุณะประสิทธิ์, และกรองแก้ว วรรณสุต. (2548). ความคิดเห็นของอาจารย์สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารภาษาปริทัศน์*, 22, 24-40.
- ประยงค์ กลั่นฤทธิ์. (2556). *การสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ปิยวรรณ รุ่งวรพงศ์. (2557). ปัญหาการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาใหม่ : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 8(3), 119-126.
- รัตนา มหากุล. (2540). *การสอนทักษะการเขียน ชุดเสริมประสิทธิภาพครู แนวคิดและเทคนิควิธีการสอน ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินีนาน มีศรี และภัทรธีรา เทียนเพิ่มพูน. (2559). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษตาม แนวการสอนแบบอรรถฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สุภาพร พันเหลา. (2560). *การวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อัญชลีพร คำมงคล, และภัทรลดา วงษ์โยธา. (2562). การใช้รูปแบบการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อ พัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง*, 2(1), 1-20.

- อาภาภรณ์ จินดาประเสริฐ. (2545). การใช้กลวิธีการจัดการดูแลการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ. *วารสารวิจัย วช*, 7(1), 105-112.
- เอษณ ยามาลี. (2563). กระบวนการสอนการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการในบริบทการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. *วารสารราชพฤกษ์*, 18(3), 18-29.
- Dhanarattigannon, J. (2010). Teaching of writing: process-based approach. *Humanities Journal*, 17(2). 25-40.
- Flower, L. & Hayes, J.R. (1981). A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communication*, 32(4), 365-387.
- Gilbert, J. (2010). *Improving Japanese EFL learners' writing performance through self-regulated strategy development*. Retrieved from <https://core.ac.uk/reader/70368410>
- Harris, K. R., & Graham, S. (2016). Self-regulated strategy development in writing: Policy implications of an evidence-based practice. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, 3(1), 77-84.
- Lin Lougheed. (2006). *Barron's TOEIC test : Test of English for international communication*. Indiana: B.E.S. Publishing.
- Mason, L. H., Harris, K. R., & Graham, S. (2011). Self-regulated strategy development for students with writing difficulties. *Theory into Practice*, 50(1), 20-27.
- Megan Parker Peters. (2017). *SRSD in the academy school*. ProQuest LLC no. 10636835.
- Wenden, L. (1991). Metacognitive strategies in L2 writing: A case for task knowledge. pp.302-322. In *Georgetown University Round Table on Language and Linguistics*, edited by J. Alatis. Washington, D.C., WA: Georgetown University Press.
- White, R. & Arndt, V. (1991). *Process writing*. London: Longman.
- Zhang, J. & Qin, L. (2018). Validating a questionnaire on EFL writers' metacognitive awareness of writing strategies in multimedia environments. In A. Haukas, C. Bjorke, & M. Dypedahl (eds.). *Metacognition in Language Learning and Teaching* (pp. 157-177). London, England: Routledge (Taylor & Francis Group).

การอ้างอิงบทความ

ธนนรัฐ นาคทัง, จีระวรรณ บุญไชยโรจน์, และ ภาณุพงศ์ ศีลสังวรณ. (2566). ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษที่เน้นกระบวนการ : หลักการ ปัญหาและการแก้ไข. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 5(1), 1-15. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/266992>

